

Oponentský posudek

k inauguračnímu řízení doc. Ing. Jany ŠKVARENINOVÉ, PhD. profesorkou

ve studijním oboru 4. 3. 1 Ochrana a využívání krajiny
na Fakultě přírodních věd Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Na základě rozhodnutí Vědecké rady Fakulty přírodních věd Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, jsem byl pověřen vypracováním oponentského posudku na inaugurační řízení doc. Ing. Jany Škvareninové, PhD. profesorkou ve studijním oboru 4.3.1 Ochrana a využívání krajiny na Fakultě přírodních věd Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Posudek jsem vypracoval v intencích Zákona 131/2002 Z. z. o Vysokých školách, i Vyhlášky MŠ SR 6/2004 z 8.12. 2004 „O postupe získavania vedecko-pedagogických titulov, alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor“.

Seznámil jsem se se zaslánými materiály (životopis, plnění kritérií, přehled pedagogické a publikační činnosti). V rámci úzké spolupráce české a slovenské Bioklimatologické společnosti, jakož i dalších odborných kontaktů našich fakult, jsem měl možnost sledovat vědeckou profilaci uchazečky, její odborná exposé i přednášky a výsledky vědeckého výzkumu. V předmětné záležitosti mám následující stanovisko:

Z předložených materiálů mohu jednoznačně konstatovat, že doc. Škvareninová nejen splňuje, ale překračuje všechna kritéria na přijetí její žádosti o jmenování profesorkou. Jako oponent a vlastně i recenzent mám příležitost dokumentovat i komentovat její úspěšnou dosavadní odbornou činnost.

Výše citovaný zákon i vyhláška o jmenování profesorů předpokládá tři podmínky, které má uchazeč o tento titul splnit:

- a) Vědecky a pedagogicky působit v daném studijním oboru na vysoké škole
- b) Stimulovat vývoj daného studijního oboru vytvořením vědecké vize - školy, která provází jeho tvorbu i publikované vědecké práce

- c) Být v daném studijním oboru uznávanou vědeckou osobností s uznáním práce a reflexí i na mezinárodní úrovni.

Doc. Jana Škvareninová pedagogicky působí na Technické univerzitě ve Zvolenu od roku 1986. Nejprve jako samostatná odborná referentka, od roku 2006 jako odborná asistentka a od roku 2011 jako docentka na Katedře aplikované ekologie FEE. Garantuje předměty: Ochrana přírody a krajiny, Chráněné územia Slovenska, Národné parky sveta, Druhová ochrana na Slovensku, Ekosystémy a sústava chránených území Slovenska, Ekoklimatológia a fenológia. Od roku 2017 se podílí na spolugarantování bakalářského studijního programu „Forenzná a kriminalistická environmentalistika“ na Fakultě ekologie a environmentalistiky Technické univerzity vo Zvolene. Je autorkou a spoluautorkou 4 vysokoškolských učebních textů. Jako vedoucí vedla 8 bakalářských a 17 diplomových prací. Úspěšně vedla i 4 doktorandy. Její vědecko-výzkumná práce byla od počátku zaměřena na krajinu a její ochranu. Nejvýznamnější výsledky získala právě v oblasti fenologie. Novým a originálním způsobem uplatnila ve výuce a výzkumu fenologii rostlin a dřevin jako indikátor změn v lesní, rurální a urbanizované krajině. Z předloženého výčtu vědeckých aktivit, výuky a garantovaných předmětů je plně zřejmé její vědecko-pedagogické působení ve studijním oboru 4. 3. 1 Ochrana a využívanie krajiny. Mohu konstatovat, že doc. Ing. Jana Škvareninová ***splňuje a překračuje kriteria FPV UKF v pedagogické oblasti.***

Při hodnocení vědecké školy, kterou reprezentuje doc. Jana Škvareninová, je kromě výchovy studentů a doktorandů potřebné uvést i publikované vědecké a odborné práce. Jejich podrobný přehled podávají osobní materiály uchazečky, proto připomínám jen nejvýznamnější plnění „scientometrických“ ukazatelů. Je autorkou, resp. spoluautorkou 4 vědeckých monografií, 4 kapitol ve vědeckých monografiích, z toho 1 je vydána v zahraničním vydavatelství. Uchazečka publikovala 37 vědeckých prací v zahraničních a domácích periodikách a vědeckých časopisech, z toho 22 publikací je registrovaných v databázi Web of Science a SCOPUS. Na svoji publikační činnost zaznamenala 247 ohlasů, z toho 135 v databázi Web of Science a SCOPUS. Doc. Škvareninová publikovala i 13 vědeckých prací kategorie A, z toho 5 v zahraničních karentovaných časopisech. Dále je autorkou a spoluautorkou 30 vědeckých prací a příspěvků v recenzovaných sbornících a monografiích. Například její dvě monografické vědecké práce z posledních let „Fenológia rastlín v meniacich sa podmienkach prostredia“ (Škvareninová et al. 2009) a monografie „Vplyv zmeny klimatických podmienok na fenologickú odozvu ekosystémov“ (Škvareninová 2013), našly uplatnění jako aktuální učební texty na víceroch univerzitách v Čechách a na Slovensku.

Vědecké uznání její výzkumně - pedagogické práce vidím v několika oblastech. Je možné je vymežit zhruba do pěti samostatných tématických okruhů, kde pozitivně obohatila vědu o nové poznatky:

- Proměnlivost kvalitativních znaků kmene a koruny a růstové vlastnosti třešně ptačí (*Cerasus avium* (L.) Moench.) na Slovensku a její uplatnění v rekultivacích a melioracích krajiny.
- Dlohodobý vlastní monitoring a zhodnocení širokého spektra autochtonních dřevin a rostlin rostoucích v xerothermních společenstvech Fageto-Quercetum v Zvolenské kotlině.
- Vliv změny klimatických podmínek na fenologickou odezvu ekosystémů, při posouzení dopadu změny klimatu na vývoj areálů dřevin a jejich vitalitu.
- Výzkum věnovaný provenienčním pokusům autochtonních populací smrku obecného (*Picea abies* (L.) Karst.) a jedle bílé (*Abies alba* Mill.) v oblasti zhodnocení jejich fenologických projevů, od proveniencí pocházejících ze submontánní krajiny až po subalpínská společenstva vysokohorské krajiny.
- Zhodnocení podmínek urbanizované krajiny a klimatu města na fenologické projevy a pylovou aktivitu dřevin a rostlin.

Úspěšná a uznávaná je její spolupráce se zahraničím, hlavně v oblasti fenologických projevů dřevin jako bioindikátoru klimatické změny a to v rámci mezinárodního evropského programu International phenological garden (IPG), European Phenological Network resp. European AgroPhenological Networks, COST akce 725 s názvem Tvorba evropské fenologické databáze pro aplikace v klimatologii. Významný je i její podíl na zavádění mezinárodního fenologického kódování (BBCH stupnice) do národních fenologických metodik. Neméně významná je její stávající mezinárodní aktivita v programu COST (Action ES1404 Earth System Science and Environmental management), zaměřená na harmonizaci sítí sledování sněhu, s monitoringem jarních fenologických fází a aplikačním uplatněním při jarních polinózách, v podprogramu - rostliny jako producenti alergenního pylu.

Doc. Ing. Jana Škvareninová, PhD. je aktivní členkou International Society of Biometeorology (ISB), dále České bioklimatologické společnosti, Slovenské bioklimatologické společnosti pri SAV a Slovenské meteorologické společnosti. V rámci aktivit těchto bioklimatologických společností se zúčastnila řady mezinárodních konferencí zaměřených na fenologii a fenologická pozorování v měnících se klimatických podmínkách

prostředí, ze kterých je za nejvýznamnější zmínit Dublin 2010, Aucland 2011, Praha 2012, Kraków 2014, Almeria 2016, Ljublana 2017 a i.

Lze oprávněně konstatovat, že výzkumná, vědecká a publikační činnost doc. Škvareninové je bohatá a *inauguranta plní a překračuje stanovená kritéria „Výstupů a Ohlasů“*.

Nové poznatky v tvůrčí činnosti doc. Škvareninové považují za pozoruhodné, znamenají její vysokou a stále rostoucí odbornou autoritu ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku. Svědčí o tom i přehled citací, kde uchazečka výrazně překračuje požadavky. Citace jsou signifikantním ukazatelem toho, že doc. Škvareninová je doma i v zahraničí považována odbornou veřejností za povolanou specialistku na problémy fenologických projevů dřevin, které se v krajinné ekologii, v synergiích nastupující klimatické změny, pokládají za velmi významné.

Závěr

Z předcházejících částí posudku vyplývá, že moje hodnocení dosavadní činnosti doc. Ing. Jany Škvareninové, PhD. na všech úsecích, relevantních pro jmenování uchazečky profesorkou, je kladné. Její profil pokládám z odborné, pedagogické, vědecké i lidské stránky za plně vyhovující podmínkám, daným Zákonem 131/2002 Z. z. o Vysokých školách a Vyhláškou č. 6/2005 Z. z.

Plně doporučuji, aby doc. Ing. Jana Škvareninová, PhD. byla jmenována profesorkou v oboru 4. 3. 1 Ochrana a využívanie krajiny, na Fakulte prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

V Brně, 16. února 2018

Prof. Ing. Ilja VYSKOT, CSc. v.r.
profesor v oboru Tvorba a ochrana krajiny